

Landskap: *Skåne* Upptecknat av: *P. S. Soudén*
Härad: *Norra Pso* Adress: *Värstjö*
Socken: *Skånes Fagerhult* Berättat av: *August Olyson*
Uppteckningsår: *1936* Född år *1862 i Sk. Fagerhult*

Uppteckningen rör "böckeriet", laggkärbs tillverk-
ningen. - En del av uppgifterna hämtade
av "Böckere. Pntou", Pntou Pålsson i Påljunga
pr. Bäckeljunga, född år 1865.

Ä Årkeljunga och ännu mer i Skånes Fagerhult har det sedan gammalt funnits "böckare" i. v. s. lagghäls tillverkare.

Den äldste "böckare" jag fått reda på var i Årkeljunga "Böckare Pålén". Han var far till "Böckare-Anton", Anton Pålsson i Ås-
ljunga. Även han är, som namnet ju säger, "böckare". "Böckare-Anton" är född år 1865 i Ås-
ljunga.

Den mest kände "böckaren" i Fagerhult är August Olsson i Smedhult. Han är född i Söder-Örsjö år 1867. Flyttade tidigt till Trulshögget, även det en by i Sk. Fagerhult. Redan vid 14-års åldern började han "böckra". Strax efter detta började han även med träskottillverkning. Detta hade han dock mera som bisyssla. Innan han flyttade till Smedhult, hade han varit ett

litet ställe i Karsatorp. Karsatorp är en by i västra delen av Fagerhult.

Det trä som användes till baljor, var i allmänhet furu eller bok, dock kunde ibland även ek användas, om kraven på baljans stor-
ka voro särskilt stora.

Det första, som göres på en balja är botten. Medelst två cirklar på lämpligt av-
stånd från varandra och med önskad diam-
ter, formade man ut dess randning. Denna
sågades därefter ut. Stavarna kunna antingen
som är vanligast numera kylas med "kolhövel"
på insidan och utpå, eller också, som man
gjorde förr, täljdes sidorna ut med bandkniv
utpå och med krokkniv inuti. På stavar-
nas insida en bit från deras nedre ända
"greppas", göres en "hålighet", som "glöggas", kugges

ut med stämjärn. Detta skall passa precis till
bottnens kantar, som "kringhövas" d. v. s. med-
hövas så att de spetsa utåt, och detta, för att
de ska kunna sluta bättre till vålikter-
na i stavarne. Stavarne göras en jämma
på kanten med tillhjälp av "strogkövel", en
kyvel, som är fäst i kyvelbänken, med bessi-
dan uppåt. På denna stryker man stavarne,
för att få dem absolut jämma.

A. Fig. 1.

7 båda
ändarna av
baljan sät-
tes en läng-
re stav, som
skall bli
handtag. Se

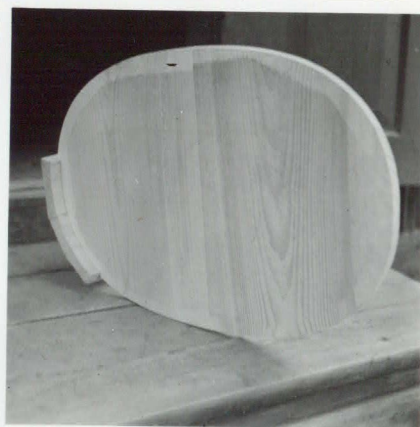

fig. 1. Fig. 2 är B. Fig. 2.

Skriv endast på denna sida!

Samma som fig. 1, men sedt från bäljans botten-
sida.

4

För att sammanfoga stavarna begagnades
för s. k. "slavjora", se fig. 3. Dessa voro av stål och
ersattes sedan med "tråjora", då bäljan var färdig.
Numera ha dessa "slavjora" kommit till
ett bruk. I deras ställe användas små spik, vars huvud äro
avklippta. Detta spiks trubbiga
ända slås in i den redan fast-
satta staven, och sedan tvingas
den öfverliga delen in i den nya
staven.

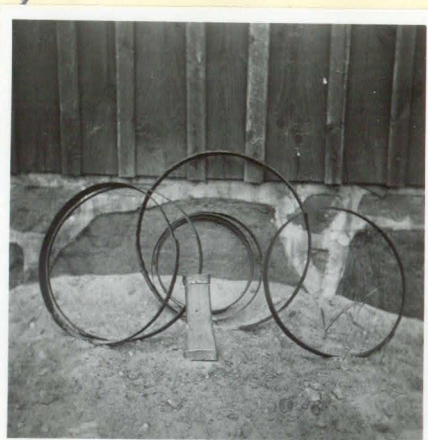

Fig. 3. Då bäljorna emellan-
tid ha större utskott upp till en mer-
till, måste stavarne vara bredare up-
pe än nere vid botten.

Det rista, som är ett göra på en balja, är att
kugga ut ett hål i de långa stavarna med
stämjärn, för att på handtag i den.

Som redan är nämnt, nyttja-
des "träjora" på baljorna. Detta är nu bort-
lagt, och man har i stället tillgreipit
stål gjordas.

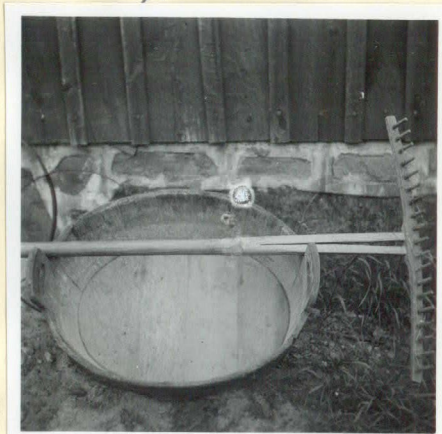

Fig. 4 visar en färdig bal-
ja, gjord av "Börkare-Drubben", till-
sammans med en hand räf-
sa, även den gjord av konum.

Fig. 4.